

GEOGRAFIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA ŚWIATA

Dział I Geografia społeczno-ekonomiczna jako nauka

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: geografia społeczno-ekonomiczna, antropogeografia, ▪ rozwój współzależny ▪ wymienia źródła informacji stosowane w geografii społeczno-ekonomicznej ▪ wymienia metody prezentacji zjawisk społeczno-geograficznych ▪ wymienia rodzaje wykresów stosowanych do prezentacji tych zjawisk ▪ wykonuje wykresy : kołowy, słupkowy , dynamiczny ▪ czyta wykresy i mapy tematyczne wykonane metodami: sygnaturową, chorochromatyczną , zasięgów, kartogramu, kartodiagramu, kropkową. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dobiera rodzaj wykresu do danych liczbowych ▪ charakteryzuje kierunki badań w geografii społeczno-ekonomicznej ▪ dzieli geografie społeczno-ekonomiczną na szczegółowe dyscypliny naukowe . 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje dane liczbowe ▪ wymienia funkcje geografii społeczno-ekonomicznej ▪ omawia zasady prowadzenia badań naukowych ▪ porównuje wykresy i mapy tematyczne . 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zastosowania wiedzy z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej w życiu codziennym ▪ uzasadnia interdyscyplinarność geografii społeczno-ekonomicznej.

Dział II Problemy demograficzne i społeczne

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcia: przyrost naturalny, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego, eksplozja demograficzna, regres demograficzny ▪ analizuje wykres przedstawiający fazy rozwoju demograficznego ▪ wyjaśnia pojęcia: współczynnik feminizacji, piramida wieku i płci, społeczeństwo młode, społeczeństwo starzejące się, społeczeństwo stare ▪ średnia długość życia ▪ analizuje piramidę płci i wieku (typ społeczeństwa, faza cyklu demograficznego, długość życia, nadwyżki kobiet i mężczyzn, roczniki pochodzące z wyżów i niżów demograficznych) ▪ wyjaśnia pojęcia: migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, drenaż mózgow, wymienia główne przyczyny migracji na świecie. ▪ wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki warunkujące rozmieszczenie ludności; ▪ wskazuje na mapie <i>Rozmieszczenie ludności świata</i> obszary gęsto i słabo zaludnione. ▪ wyjaśnić pojęcia: gęstość 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najludniejsze kraje świata i wskazuje je na mapie ▪ opisuje zmiany liczby ludności w dziejach świata ▪ wymienia czynniki decydujące o tempie przyrostu naturalnego ▪ Wymienia skutki eksplozji i regresu demograficznego ▪ wskazuje na mapie przykłady krajów o różnym przyroście naturalnym ▪ opisuje strukturę wiekową społeczeństwa młodego i starego ▪ opisuje strukturę demograficzną wybranego państwa na podstawie wykresów, danych liczbowych i piramidy płci i wieku ▪ wyjaśnia pojęcie: reemigracja, repatriacja; ▪ dokonuje podziału migracji, uwzględniając różne kryteria; ▪ wskazuje na mapie świata główne kierunki współczesnych migracji. ▪ wyjaśnia wpływ temperatury powietrza i dostępu do wody na rozmieszczenie ludności; ▪ wskazać na mapie <i>Rozmieszczenie ludności świata</i> obszary, na których temperatura powietrza i dostęp do wody mają decydujący wpływ na gęstość zaludnienia; ▪ oblicza gęstość zaludnienia na wybranym obszarze. ▪ dokonuje podziału osadnictwa ze względu na sposób i formy zamieszkania; ▪ charakteryzuje czynniki 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny zmian liczby ludności świata na przestrzeni dziejów ▪ charakteryzuje cechy i problemy społeczeństwa starego i młodego ▪ formułuje zależność między strukturą wieku, a a poziomem rozwoju państwa ▪ wskazuje na mapie świata główne kierunki migracji w czasach historycznych i współczesnych oraz wyjaśnia ich przyczyny i skutki. ▪ wyjaśnia pojęcie uchodźstwo; ▪ charakteryzuje przyczyny i rozmiary uchodźstwa na świecie. ▪ wyjaśnia terminy: ekumena, subekumena, anekumena; ▪ wskazuje na mapie ekumeny, subekumeny, anekumeny oraz wyjaśnia, co zadecydowało o różnej gęstości zaludnienia na wymienionych obszarach. ▪ wyjaśnia, co oznacza urbanizacja w aspekcie społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, demograficznym; ▪ omawia różne typy zespołów miejskich oraz podaje ich przykłady. ▪ charakteryzuje główne religie świata i ich rozmieszczenie ▪ przedstawia podział świata na rodziny i grupy językowe. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ocenia tendencje zmian przyrostu naturalnego w poszczególnych fazach rozwoju demograficznego ▪ Ocenia konsekwencje eksplozji i regresu demograficznego ▪ Prognozuje zmiany przyrostu naturalnego ▪ Wyjaśnia dysproporcje w długości trwania życia kobiet i mężczyzn w wybranych państwach i regionach świata ▪ omawia, na wybranych przykładach, wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności świata. ▪ wymienia i charakteryzuje typy fizjonomiczne miast; ▪ charakteryzuje poziom i przebieg procesów urbanizacyjnych w różnych częściach świata. ▪ wskazuje podobieństwa i różnice między największymi religiami świata ▪ wskazuje na mapie świata miejsca kultu religijnego ▪ charakteryzuje rozmieszczenie rodzin językowych na świecie i grup językowych w Europie ▪ ocenia przejawy nietolerancji religijnej, rasowej, narodowościowej.

<p>zaludnienia, osadnictwo, system osadniczy, urbanizacja, wskaźnik urbanizacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia elementy systemu osadniczego oraz czynniki kształtujące sieć osadniczą; ▪ wskazuje na mapie <i>Urbanizacja na świecie</i> państwa słabo i silnie zurbanizowane; ▪ wymienia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji. ▪ podaje nazwy odmian człowieka i wskazuje na mapie obszary ich występowania ▪ opisuje cechy odmian człowieka ▪ wymienia największe religie współczesnego świata ▪ omawia wpływ religii na życie społeczeństw ▪ wyjaśnia pojęcia: patriota, nacjonalista, szowinista, kosmopolita. 	<p>decydujące o powstaniu osiedli ludzkich;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ formułuje zależność między poziomem rozwoju gospodarczego kraju a poziomem urbanizacji. ▪ rozróżnia wzory zachowań wyznawców różnych religii ▪ wyjaśnia pojęcia: ▪ metysaż, metys, mulat, zambos. 		
--	--	--	--

Dział III Polityczny podział świata

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia jednostki podziału politycznego świata oraz elementy wchodzące w skład terytorium państwa; ▪ wskazuje na mapie świata największe państwa oraz państwa-miasta; ▪ rozpoznaje na mapie konturowej państwa świata. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zmiany na mapie politycznej Europy wywołane upadkiem systemu socjalistycznego; ▪ wskazuje na mapie politycznej świata terytoria autonomiczne w Europie należące do państw europejskich oraz terytoria zależne. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zasady politycznego podziału mórz i oceanów oraz status Antarktydy. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zmiany podziału politycznego świata na przestrzeni dziejów ▪ charakteryzuje główne procesy polityczne w XX w. oraz ich wpływ na podział polityczny współczesnego świata.

Dział IV Rolnictwo

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne funkcje rolnictwa oraz warunki przyrodnicze i czynniki pozaprzyrodnicze jego rozwoju; ▪ dokonuje podziału użytków rolnych. ▪ wymienia typy rolnictwa; ▪ wskazuje na mapie <i>Typy rolnictwa na świecie</i> obszary, na których dominuje rolnictwo pierwotne, tradycyjne, rynkowe i uspołecznione; ▪ podaje cechy rolnictwa ekologicznego. ▪ wymienia rodzaje zasobów oceanów; ▪ wskazuje na mapie świata regiony intensywnego rybołówstwa morskiego. ▪ omawia, na podstawie wykresu, udział kontynentów w zasobach leśnych świata; ▪ wskazuje na mapie świata największe kompleksy leśne; ▪ charakteryzuje znaczenie lasów dla środowiska przyrodniczego i gospodarki człowieka. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wpływ warunków przyrodniczych na rozwój rolnictwa; ▪ wskazuje na mapie świata obszary o najkorzystniejszych i najmniej korzystnych warunkach rozwoju rolnictwa. ▪ wymienia różnice między rolnictwem intensywnym i ekstensywnym oraz wskazuje na mapie świata obszary na których dominuje taki typ rolnictwa; ▪ podaje przykłady wpływu rolnictwa na środowisko naturalne. ▪ wymienia, korzystając z <i>Rocznika statystycznego</i> państwa mające największy udział w połowach światowych; ▪ wskazuje na mapie świata główne obszary eksploatacji surowców mineralnych z dna morskiego. ▪ wyjaśnia na czym polega zrównoważona i rabunkowa gospodarka leśna oraz podać przykłady krajów, w których występuje; ▪ wymienia główne zagrożenia dla lasów w różnych strefach klimatycznych. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa; ▪ omawia użytkowanie ziemi na świecie, podać czynniki, które zadecydowały o strukturze użytkowania ziemi na poszczególnych kontynentach. ▪ charakteryzuje typy rolnictwa oraz podać przykłady obszarów na których dominują poszczególne typy; ▪ porównuje cechy rolnictwa dominujące w krajach rozwijających się i wysoko rozwiniętych. ▪ wymienia i omawia główne zagrożenia rozwoju rybołówstwa; ▪ podaje przykłady zagrożeń wynikających z eksploatacji surowców mineralnych z dna oceanów. ▪ omawia udział poszczególnych krajów w światowej produkcji i handlu drewnem. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie świata obszary uważane za kolebkę rolnictwa oraz wyjaśnić co zadecydowało o rozwoju rolnictwa pierwotnego na tych terenach; ▪ dokonuje podziału i charakteryzacji rolnictwa ze względu na nakłady pracy i kapitału. ▪ omawia wpływ warunków przyrodniczych i czynników pozaprzyrodniczych na różny sposób gospodarowania rolnego na wybranych obszarach ▪ charakteryzuje na wybranych przykładach przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rybołówstwa; ▪ wyjaśnia przyczyny wysokich połowów w krajach należących do czołówki światowej. ▪ porównuje sposoby gospodarowania zasobami leśnymi na różnych obszarach.

Dział V Przemysł

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne czynniki lokalizacji przemysłu; ▪ wyjaśnia pojęcia: okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy, standaryzacja produkcji, kooperacja, industrializacja, masowość produkcji ▪ podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii; ▪ dokonuje podziału surowców mineralnych; ▪ wskazuje na mapie świata głównych producentów i importerów ropy naftowej. ▪ wymienia cechy przemysłu zaawansowanych technologii; ▪ podaje przykłady wyrobów produkowanych przez przemysł zaawansowanych technologii. ▪ wyjaśnia dlaczego przemysł energetyczny decyduje o poziomie rozwoju kraju; ▪ wymienić, korzystając z <i>Rocznika statystycznego</i> największych producentów energii elektrycznej oraz państwa o największej produkcji energii na jednego mieszkańca. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie świata okręgi surowcowe, wielkomiejskie, portowe i okręgi nowoczesnej technologii; ▪ wymienia główne czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii. ▪ wymienia obszary eksploatacji głównych surowców energetycznych. ▪ wymienia główne czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii; ▪ podaje przykłady największych firm high-tech na świecie. ▪ omawia na podstawie wykresu zmiany w światowej strukturze wykorzystania nośników energii pierwotnej; ▪ porównuje, uwzględniając różne kryteria, paliwa wykorzystywane w elektrowniach cieplnych. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na wybranych przykładach, znaczenie węgla kamiennego w powstaniu okręgów przemysłowych; ▪ wymienia i omawia przyczyny kryzysu okręgów przemysłowych ▪ przedstawia cechy faz rozwoju przemysłu; ▪ wyjaśnia dlaczego ropa naftowa zajmuje pierwsze miejsce wśród surowców będących przedmiotem wymiany międzynarodowej; ▪ omawia rolę OPEC w międzynarodowym handlu ropą naftową. ▪ wyjaśnia na czym polega procesy reindustrializacji, restrukturyzacji i deglomeracji przemysłu ▪ wymienia czynniki wpływające na zmianę struktury produkcji przemysłowej. ▪ omawia i wyjaśnia różnice w strukturze produkcji energii w wybranych krajach; ▪ charakteryzuje czynniki sprzyjające i ograniczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady makroekonomicznych problemów wynikających z uzależnienia gospodarki kraju od eksportu surowców mineralnych ▪ uzasadnić twierdzenie, że region Azji Południowo-Wschodniej staje się „lokomotywą gospodarki światowej”; ▪ charakteryzuje geograficzną strukturę światowej produkcji i eksportu. ▪ wyjaśnia przyczyny zmian w światowej strukturze wykorzystania nośników energii pierwotnej; ▪ wyjaśnia przyczyny ponownego wzrostu znaczenia energetyki jądrowej.

Dział VI Usługi

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy usług; ▪ dokonuje podziału usług ze względu na częstotliwość korzystania i przeznaczenie; ▪ podaje przykłady różnej działalności usługowej; ▪ dokonuje podziału handlu ze względu na miejsce prowadzenia; ▪ wyjaśnia pojęcia: import, eksport, reeksport, bilans handlu zagranicznego i bilans płatniczy ▪ przedstawia podział komunikacji; ▪ wymienia tradycyjne i nowoczesne formy łączności; ▪ omawia zalety i zagrożenia wynikające z korzystania z internetu ▪ wymienia rodzaje turystyki uwzględniając różne kryteria podziału; ▪ podaje przykłady przyrodniczych i kulturowych walorów turystycznych. ▪ wyjaśnia pojęcia: region turystyczny, atrakcyjność turystyczna, infrastruktura turystyczna ▪ wymienia przykłady regionów turystycznych na świecie . 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zatrudnienie w usługach w państwach o różnym poziomie gospodarczym; ▪ wskazuje na mapie świata państwa o największym i najmniejszym udziale usług w tworzeniu PKB; ▪ wymienia głównych importerów i eksporterów w handlu zagranicznym. ▪ wymienia zalety i wady poszczególnych rodzajów transportu; ▪ wymienia i wskazuje na mapie ważniejsze porty morskie i lotnicze; ▪ omawia znaczenie transportu morskiego w przewozie towarów; ▪ wskazuje na mapie najważniejsze, morskie i śródlądowe szlaki transportowe. ▪ wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi turystyki; ▪ podaje przykłady negatywnego wpływu turystyki na środowisko; ▪ wyjaśnia co oznaczają pojęcia: zagospodarowanie turystyczne, dostępność turystyczna. ▪ wymienia i wskazuje na mapie Europy główne regiony turystyczne kontynentu; ▪ 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia kraje uzyskujące największe wpływy z turystyki oraz kraje najliczniej odwiedzane przez turystów; ▪ przedstawia schemat przyczynowo-skutkowy wzajemnych zależności między środowiskiem naturalnym a rozwojem turystyki. ▪ wyjaśnia co decyduje o atrakcyjności turystycznej Europy; ▪ wymienia i wskazuje na mapie Europy miasta będące ośrodkami turystyki kulturalnej, pielgrzymkowej, handlowej, kongresowej i rozrywkowej. ▪ podaje przykłady obiektów z różnych regionów świata wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje zależność między rozwojem usług, a poziomem rozwoju gospodarczego kraju; ▪ charakteryzuje i ocenia strukturę towarową handlu zagranicznego w krajach rozwijających się i wysoko rozwiniętych. ▪ wyjaśnia zmianę znaczenia usług pocztowych i telekomunikacyjnych na świecie; ▪ na wybranych przykładach wyjaśnia wpływ poziomu rozwoju gospodarczego kraju na poziom komunikacji. ▪ charakteryzuje dynamikę rozwoju turystyki światowej; ▪ charakteryzuje różne rodzaje turystyki; ▪ wyjaśnia wpływ turystyki na rozwój społeczny i gospodarczy kraju ▪ podaje przykłady „cudów świata”, „cudów natury” na różnych kontynentach; ▪ omawia specyfikę walorów kulturowych różnych regionów turystycznych na poszczególnych kontynentach.

Dział VII Człowiek, a środowisko

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa koncepcje naukowe wyjaśnia znaczenie terminów: antropopresja, determinizm, nihilizm, posybilizm, geopolityka, lej depresyjny, deforestacja, dezertyfikacja, rozwój zrównoważony podaje przykłady zagrożeń środowiska wyjaśnia, czym są zanieczyszczenia transgraniczne wyjaśnia na czym polegają strategie ochrony środowiska: zachowawcza, technologiczna i planistyczna 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływ środowiska na działalność człowieka przedstawia negatywne skutki antropopresji w poszczególnych sferach środowiska przyrodniczego podaje przykłady antropopresji na świecie i w Polsce wymienia kierunki ochrony przyrody na świecie, wyjaśnia przyczyny kwaśnych opadów, efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, smogu 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje związki przyczynowo-skutkowe w relacjach przyroda-człowiek-gospodarka proponuje działania zmierzające do poprawy stanu środowiska przyrodniczego podaje przykłady organizacji międzynarodowych działających na rzecz ochrony przyrody 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia graficzne modele relacji człowiek –środowisko na różnych etapach rozwoju społeczno-gospodarczego proponuje działania w celu zachowania równowagi środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju

Dział VIII Wybrane problemy współczesnego świata

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia globalne problemy świata klasyfikuje globalne problemy współczesnego świata definiuje pojęcie organizacji międzynarodowych i je klasyfikuje wg różnych kryteriów wymienia i wyjaśnia co oznaczają wskaźniki rozwoju gospodarczego PKB i HDI; wskazuje na mapie politycznej 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ warunków przyrodniczych na gospodarczą działalność człowieka; przedstawia czynniki pozaprzyrodnicze wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru; wskazuje na mapie fizycznej świata obszary o wysokim i niskim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ czynników przyrodniczych na działalność człowieka w miarę rozwoju społeczno-gospodarczego; na wybranych przykładach omawia przykłady naruszenia równowagi ekologicznej pod wpływem działalności człowieka. omawia konsekwencje nierównomiernego rozwoju 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> prognozuje dalsze możliwości rozwoju krajów wysoko rozwiniętych i rozwijających się; charakteryzuje zagrożenia dla świata wynikające z dalszego pogłębiania się dysproporcji w omawia pozytywne i negatywne aspekty procesów integracji; wskazuje zagrożenia dla procesów integracyjnych w Europie;

<p>świata kraje o najwyższym i najniższym poziomie rozwoju gospodarczego.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia etapy rozwoju społeczeństw oraz podać dominujący charakter działalności gospodarczej w poszczególnych etapach; ▪ wskazuje na mapie fizycznej świata obszary o korzystnych i niekorzystnych warunkach przyrodniczych dla rozwoju gospodarczego. ▪ wyjaśnia pojęcie: izolacja, integracja; ▪ wymienia rodzaje izolacji oraz podać ich skutki; ▪ wskazuje na mapie świata obszary izolowane ze względu na różne czynniki. ▪ wymienia trzy obszary działań – filary Unii Europejskiej; ▪ wskazuje na mapie politycznej Europy zasięg terytorialny UE oraz państwa stowarzyszone; ▪ wymienia korzyści wynikające z przynależności Polski do Unii Europejskiej. ▪ wyjaśnia pojęcia: euroregion, miasta bliźniacze; ▪ wymienia miasta bliźniacze swojej miejscowości; ▪ podaje przykłady działań realizowanych w ramach współpracy europejskiej w swoim regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie pojęć: kraje Północy i Południa; ▪ wymienia cechy społeczno-gospodarcze krajów wysoko i słabo rozwiniętych; ▪ dokonuje podziału świata na kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, postkomunistyczne i rozwijające się oraz podać ich przykłady; ▪ wymienia kraje należące do „tygrysów azjatyckich” naftowych i rynków wschodzących. ▪ podaje przykłady głównych organizacji gospodarczych na świecie oraz organizacji, do których należy Polska; ▪ wymienia organizacje działające w ramach ONZ oraz podać cele ich działalności. ▪ wyjaśnia na czym polega tworzenie wspólnego rynku wewnętrznego; ▪ wyjaśnia czego dotyczy Układ z Schengen; ▪ wymienia główne działania w ramach wspólnej polityki rolnej. ▪ wymienia i lokalizuje na mapie euroregiony na obszarze polskiego pogranicza; ▪ podaje przykłady działań realizowanych w ramach euroregionów; 	<p>gospodarczego świata;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady działań podejmowanych przez społeczność międzynarodową na rzecz zmniejszenia ubóstwa. ▪ omawia, na wybranych przykładach, przyczyny i konsekwencje izolacji politycznej; ▪ przedstawia cele i zadania głównych organizacji międzynarodowych o charakterze gospodarczym i politycznym. ▪ charakteryzuje miejsce UE w gospodarce światowej; ▪ przedstawia główne instytucje i organy unijne. ▪ charakteryzuje cele europejskiej współpracy terytorialnej; ▪ przedstawia cele i zadania wybranych euroregionów oraz czynniki utrudniające współpracę na ich obszarach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia kolejne etapy powstawania i rozszerzania Unii Europejskiej; ▪ charakteryzuje rolę poszczególnych instytucji europejskich w realizacji zadań UE. ▪ proponuje i uzasadnia lokalizację nowego euroregionu na obszarze polskiego pogranicza.
---	---	---	---